Prins Bernhardbos

Integrale beplantingsmethode levert geslaagd Prins Bernhardbos op

In de driehoek tussen Hoofddorp, Cruquies en Vijfhuizen ligt het Prins Bernhardbos. Ruim tien jaar geleden werd het door de Nederlandse boomkwekerijsector aangelegd met als doel: kijken of met de integrale beplantingsmethode een direct klaar recreatiegebied is te realiseren. Het Productschap Tuinbouw heeft het proefproject nu geëvalueerd en brengt rapport uit.

FOTO | *De integrale beplantingsmethode*

Werd het Vondelpark in een ver verleden nog als een parkachtige omgeving aangelegd, vanaf de jaren 60 werd voor recreatiegebieden op grote schaal de blijvers-wijkers-methode (zie kader op pagina 2) toegepast vanwege de goedkope aanleg. Op zich voldoet deze beplantingsmethode, mits het beheer tijdig en juist wordt uitgevoerd. Door toenemende bezuinigingen komt het echter in de praktijk nogal eens voor dat beheerrondes worden uitgesteld of overgeslagen. Zo ontstaan donkere, ondoordringbare bosschages en op den duur hoog opgeschoten stakenbossen die niet voldoen aan de behoeften van recreanten en waarin dure noodmaatregelen moeten worden getroffen. Achteraf dunnen leidt tot kaalslag en een onaantrekkelijk beeld. De blijvers-wijkersmethode heeft bovendien als nadeel dat het zeker vijftien jaar duurt voordat de aanplant volume heeft. Al met al redenen voor de Nederlandse boomkwekerijsector om een proefproject uit te voeren met als doel aantonen dat het mogelijk is om met de integrale beplantingsmethode (zie kader op pagina 2) een direct klaar recreatiegebied te realiseren. In maart 1999 werd gestart met de aanleg van het 10 ha grote Prins Bernhardbos in het recreatiegebied Haarlemmermeer.

FOTO | *Aanleg maart 1999*

FOTO | *Blijver- wijkersysteem voorjaar 2010*

Intensief gebruikt

Anno 2010 ligt er een parkbos dat intensief wordt gebruikt door omwonenden uit de naastgelegen woonwijk Floriande en door recreanten van elders. Uit een evaluatieonderzoek uitgevoerd door het Productschap Tuinbouw blijkt dat bezoekers van het Prins Bernhardbos de natuurlijke uitstraling en de diversiteit van de beplanting hoog waarderen. Door de open structuur van het park hebben recreanten zicht op elkaar. Gebruikers noemen het Prins Bernhardbos om die reden gezellig, en belangrijker nog: ze voelen zich er veilig. Het aantal uren dat recreanten doorbrengen in park, bos of natuur neemt

INHOUDSOPGAVE

Integrale beplantingsmethode levert geslaagd Prins Bernhardbos op

Jan Habets | 'Iedereen heeft voordeel bij een groene woonomgeving'

Tom Bade | 'De baten moeten terug naar waar ze verdiend worden'

Bram van Eck | 'Bouwen en groen gaan prima samen in Noordwijkerduin'

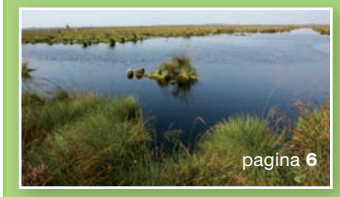

Jaap Renkema | 'We willen leden voldoende recreatiemogelijkheden bieden'

DE GROENE STAD

FOTO | *Mei 2001*

toe, met name wandelen en fietsen zijn populaire vrijetijdsbestedingen. En juist aan wandel- en fietsgebieden is in de Randstad een groot tekort. Om in 2020 te voorzien in de behoefte aan recreatiegroen van de bewoners van tien stedelijke regio's zijn vele duizenden hectares extra recreatiegroen nodig, blijkt uit een analyse van het Kenniscentrum Recreatie en Motivaction voor het ministerie van VROM. Het spreekt beleidsmakers daarom aan dat de integrale beplantingsmethode snel direct te gebruiken recreatiegebieden met een hoge belevingswaarde oplevert.

Grotere maten bomen en heesters worden op onregelmatige en definitieve eindafstand van elkaar aangeplant, zo kunnen ontwerpers al bij de aanleg letten op de architectonische compositie en het eindbeeld. Omdat dunnen en snoeien gedurende de ontwikkeling van de aanplant niet nodig is, blijft de compositie bewaard. Het onderhoud blijft beperkt tot het maaien van de onderbegroeiing waardoor de kosten laag blijven.

Beheerders zien het gebruik van grotere maten bomen en struiken als een voordeel vanwege de mindere gevoeligheid voor vandalisme, een kwaliteit die van belang is bij de aanleg van intensief gebruikte recreatiegebieden in stedelijk gebied. Wel brengt het gebruik van grotere maten met zich mee dat de aanlegkosten stijgen.

Verantwoorden

Het is de vraag of die hoge investeringen in deze tijd van financiële krapte nog wel te verantwoorden zijn. Landschapsontwerper Frits Ruyten die in 2006 promoveerde aan Wageningen UR (University & Research centre) op de integrale beplantingsmethode zet de hoge aanlegkosten af tegen de lage onderhoudskosten. Volgens hem tonen wetenschappelijke berekeningen en berekeningen op basis van marktconforme prijzen aan dat de integrale beplantingsmethode op de lange termijn een bezuiniging oplevert. De aanlegkosten volgens de integrale beplantingsmethode zijn weliswaar ongeveer het dubbele van de aanlegkosten volgens de traditionele blijvers-wijkersmethode, maar de onderhoudskosten vallen bij de integrale beplantingsmethode 60 tot 75% lager uit. Dat betekent dat de totale kosten van de integrale beplantingsmethode nog altijd minder zijn dan de totale kosten van aanleg en onderhoud volgens de traditionele methode. Ruyten: ,,De aanplant van grotere maten levert op de langere termijn juist een besparing op.''

Toepassingen

In het evaluatierapport van het Productschap Tuinbouw komt naar voren dat de integrale beplantingsmethode het meest op zijn plaats is in gebieden met een hoge bevolkingsconcentratie, en daar waar op korte termijn een behoefte aan recreatiegroen vervuld moet worden. De locatie van het Prins Bernhardbos bij Hoofddorp voldoet aan die kwalificaties. De realisatie van een direct klaar recreatiegebied dat meteen 'smoel' heeft, past prima in het huidige overheidsbeleid waarin de kwaliteit van de nieuw in te richten recreatiegebieden steeds meer aandacht krijgt. Maar ook andere toepassingen van de integrale beplantingsmethode zijn mogelijk. Zo heeft Rijkswaterstaat Limburg de integrale beplantingsmethode gebruikt op parkeerplaats Ellerbrug langs de A2, en voor de aanleg van het Keelbos in de gemeente Valkenburg aan de Geul. Rijkswaterstaat Noord-Brabant pastte de beplantingsmethode toe in het dorpsrandpark Voldijn in Waalre. Het evaluatierapport van het Prins Bernhardbos is op te vragen bij PPH (info@pph.nl).

Prins Bernhardbos

Locatie: Het 10 ha grote Prins Bernhardbos maakt deel uit van recreatiepark de Groene Weelde gelegen tussen Hoofddorp, Cruquies en Vijfhuizen.
Ontwerp: Integralis PP, Heelsum.
Aanleg: In maart 1999 werd met de aanplant volgens de integrale beplantingsmethode gestart. De bomen hadden een aanvangshoogte van 6-7 m en een kroonbreedte van 2,5-3 m. De plantafstand was 10 m of meer. De struiken waren 1,5-2 m hoog en 1,25-1,50 m breed. De plantafstand was 5 m of meer.
Onderhoud en beheer: Gedurende de ontwikkeling van de beplanting is dunnen of snoeien niet nodig, wel maait het Recreatieschap Spaarnwoude tweemaal per jaar pleksgewijs het ingezaaide kruidenmengsel onder de bomen en heesters. Naarmate de bomen en heesters groter groeien, wordt het te maaien oppervlak kleiner.
Resultaat: Het Prins Bernhardbos heeft door de aanplant van grotere bomen en struiken meteen een hoge belevingswaarde en is direct klaar voor gebruik. Recreanten waarderen de natuurlijke uitstraling, de grote diversiteit aan flora en fauna en de open structuur. Gebruikers noemen het Prins Bernhardbos gezellig en veilig.

Integrale beplantingsmethode

Voor de integrale beplantingsmethode worden grotere maten bomen en heesters op onregelmatige en definitieve eindafstand aangeplant. Landschapsarchitect Frits Ruyten deed uitgebreid onderzoek naar de integrale beplantingsmethode en ontwikkelde een computersimulatiemodel, de beplantingsfilm, die de groei van de aanplant door de jaren heen laat zien. Aan de beplantingsfilm koppelt Ruyten een rekenprogramma dat de kosten voor het beheer en de aanplant inzichtelijk maakt. Door de hoge aanlegkosten af te zetten tegen de lage onderhoudskosten levert de integrale beplantingsmethode een besparing op, toont Ruyten met berekeningen aan.
De integrale beplantingsmethode is in het voorjaar van 1999 voor het eerst toegepast bij de aanleg van het Prins Bernhardbos. Inmiddels is de methode ook op andere locaties gebruikt.

Blijvers-wijkersmethode

De blijvers-wijkersmethode wordt van oorsprong gebruikt in de bosbouw met als doel houtproductie. Zaailingen worden in rijen aangeplant met een onderlinge afstand van 1 tot 5 m. De aanlegkosten van deze beplantingsmethode zijn door het gebruik van goedkoop plantmateriaal laag. Het gebruik van de blijvers-wijkersmethode in een recreatiegebied brengt echter nogal wat onderhoud met zich mee waardoor dit duur uitpakt. Bomen en planten moeten gedurende hun ontwikkeling gerooid en gesnoeid worden om andere ruimte te geven om te groeien. Het duurt zeker 15 jaar voordat de zaailingen zijn uitgegroeid tot een bos met belevingswaarde.

Groen is een investering, 4 deskundigen aan het woord

Dat groen de leefbaarheid van de omgeving bevordert, daar is iedereen het wel over eens. Toch is het geen vanzelfsprekendheid dat aan de vraag van burgers naar groen wordt voldaan. Te duur, is het meest gebruikte argument van gemeenten, ontwikkelaars en andere betrokkenen. Deze gedachte past absoluut niet bij de marktvraag. Groen is een investering - op maatschappelijk en economisch gebied - die zichzelf terugverdient, mits het op de juiste manier wordt toegepast. Een groenaanjager, een natuureconoom, een vastgoedontwikkelaar en een belangenbehartiger van de toeristenbond ANWB dragen oplossingen aan om de aanleg van groen in het stedelijk gebied te stimuleren.

Jan Habets | Plant Publicity Holland

‘Iedereen heeft voordeel bij een groene woonomgeving’

De geslaagde proef met het Prins Bernhardbos toont aan dat het mogelijk is om op een snelle manier te voorzien in direct bruikbaar groen. Aan die behoefte wordt nu nog veel te weinig gehoor gegeven, vindt Plant Publicity Holland-directeur Jan Habets. „Ik mis de regie van een partij die groen tot een integraal onderdeel van gebiedsontwikkeling maakt.“

FOTO | *Recreëren na het tweede seizoen na aanplant*

In maart 1999 zijn de bomen en struiken volgens de integrale beplantingsmethode in het Prins Bernhardbos aangeplant, en in mei zag Jan Habets de eerste recreanten al in het bos verschijnen. “Dat was een goed voorteken”, vindt de directeur van Plant Publicity Holland (PPH). “Het gebied werd meteen in gebruik genomen.”
En nu, na tien jaar, blijken de mensen uit de nabij gelegen woonwijk Floriande het Prins Bernhardbos nog steeds te waarderen. Gebruikers zijn erg te spreken over de gevarieerde beplanting en het transparante ontwerp. “Het is een veilig bos, mensen voelen zich er op hun gemak. En dat was precies wat we voor ogen hadden. Een eng, ondoordringbaar bos direct naast een woonwijk, daar zit niemand op te wachten.’’

Wensenlijst

De behoefte aan direct bruikbaar groen is groot, meent Habets. Onderzoek van het ministerie van VROM laat zien dat mensen de nabijheid van groen in hun woonomgeving hoger op hun wensenlijst plaatsen dan de aanwezigheid van een winkelcentrum. Het verbaast hem in hoge mate dat aan die vraag naar groen tot nu toe zo weinig gehoor wordt gegeven.

‘De regie ontbreekt om groen een integraal onderdeel van gebiedsontwikkeling te laten zijn’

Weliswaar merkt Habets dat de bouwwereld door de stagnerende woningmarkt wel wat meer oog krijgt voor groen, maar dan is het vooral bedoeld om het aanzicht van woningen op de korte termijn aantrekkelijker te maken en zo de verkoop te stimuleren. Dat is een goede zaak, maar het moet verder gaan, vindt de PPH-directeur. Hem gaat het erom dat groen een wezenlijk onderdeel moet zijn in de ontwikkeling van een gebied. “Alleen dan heeft groen echt meerwaarde. En wordt het van een kostenpost een investering die zich terugverdient.”
Langzaam ontstaat dat besef ook bij partijen uit de gezondheidszorg, natuurorganisaties, waterschappen, de bouwwereld en bij gemeenten, merkt PPH. Door groene ruimte te benutten als waterberger wordt het rioolstelsel ontlast, in een groene buurt stijgen de huizenprijzen, groen versterkt de sociale cohesie en daarmee de leefbaarheid in de wijk, en de nabijheid van recreatiegebieden biedt bewegingsruimte aan mensen waardoor de zorgkosten dalen. Habets: “Als je bedenkt welke baten groen oplevert, dan kost investeren in een groen gebied eigenlijk niks. Op de site van De Groene Stad (www.degroenestad.nl) vind je hierover dagelijks berichten met voorbeelden uit het hele land.”

Ondergeschoven

Toch is het groen bij de ontwikkeling van een gebied vaak nog het ondergeschoven kindje. Laten verkoopbrochures van bouwprojecten prachtige sfeerplaatjes zien van huizen in lommerrijke buurten, de realiteit steekt daar schril bij af: bomen zijn in geen velden of wegen te bekennen of het aangelegde groen is kwalitatief onder de maat. Habets zou willen dat de verkoopbrochures een groenparagraaf bevatten met aan te planten soorten en maten. Consumenten kunnen zo beter controleren of datgene waarvoor ze betalen ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt.
Maar marktwerking alleen is niet voldoende, denkt de PPH-directeur. Om groen daadwerkelijk een integraal onderdeel uit te laten maken van gebiedsplannen moet een partij opstaan met visie die hierin de leiding neemt. “Die regie mis ik”, constateert Habets. Hij vindt dat gemeenten die rol veel beter op zouden kunnen pakken. “De proef met het Prins Bernhardbos toont aan dat het mogelijk is om een park aan te leggen dat direct voldoet aan de behoeften van gebruikers. De kosten voor het beheer zijn laag. Mensen zijn bereid om voor een groene woonomgeving te betalen. En met de inzet van bomen en planten zijn kosten te besparen. “Wat houdt je dan nog tegen om niet met groen aan de slag te gaan?”, vraag Habets zich af. “Iedereen heeft er voordeel bij.”

Tom Bade | Triple E

‘De baten moeten terug naar waar ze verdiend worden’

Groen aanleggen te duur? Onzin, vindt Tom Bade, directeur van kenniscentrum Triple E in Arnhem. Het probleem is dat gemeenten en ontwikkelaars willen cashen en daarom kiezen voor kwantiteit. “Het is de kunst om de waarde van groen in de huizenprijs zichtbaar te maken en dat geld te behouden voor aanleg en beheer.”

De invloed van groen op onroerend goed is enorm, stelt directeur Tom Bade van Triple E, een kenniscentrum in Arnhem dat zich richt op onderzoek naar de relatie tussen natuur (Ecology), economie (Economy) en beleving (Experience). Het kenniscentrum maakte berekeningen voor Park Lingezegen, een nieuw te realiseren landschapspark tussen Arnhem, Elst, Bemmel en Nijmegen. Met de aanleg van het park blijkt de waarde van de bestaande huizen met 5% te stijgen. “De gemeente zou door de hogere onroerend zaakbelasting die ze ontvangt, de aanleg van dat park in zeven jaar kunnen terugverdienen”, stelt Bade. Maar zo bekijkt de gemeente dat niet. De winst die groen oplevert, wordt nauwelijks zichtbaar gemaakt. Een gemiste kans. Bade: “Met groen is geld gemoeid, écht geld. Ik heb het beslist niet over Mickey Mouse-geld.”

Slimmer

Dat groen waarde vertegenwoordigt, werd in het verleden beter begrepen, vindt de directeur van Triple E. “Vroeger waren de mensen slimmer. Zo is het Vondelpark aangelegd door de eigenaren van omringende woningen met als doel de huizenprijs te laten stijgen. Een vereniging van eigenaren beschermde het stadspark tegen oprukkende bebouwing en bekostigde het onderhoud.”

In landen als Engeland is een dergelijke constructie ook voor nieuwbouwsituaties niet ongebruikelijk, weet Bade. Een deel van de verkoopprijs van de huizen gaat naar een trust of een vereniging van eigenaren die de aanleg en het beheer van het groen in de nieuwbouwwijk voor rekening neemt. “In Nederland spreken we zeker al tien jaar over dit soort constructies, maar het wordt bijna nergens uitgevoerd. We lopen echt achter.”

Want hoewel huizenkopers vragen om kwaliteit en bereid zijn te investeren in een woonomgeving met groen, kiezen gemeenten en projectontwikkelaars voor kwantiteit. Bade wijst naar de Vinexlocaties.

“De mensen zijn er belazerd. De woningen staan er op een kluitje en de groene opgave is er bijna nergens gerealiseerd. Gemeenten willen cashen. Dat geld vloeit dan naar de algemene middelen waarna er een jeugdhonk van wordt betaald of de renovatie van een wijk elders in de stad. En dan is het weg. Daar ligt nu precies het probleem.”

Meebetalen

Bade pleit voor een meer duurzame financiering van groen waarbij de baten daar blijven waar ze verdiend worden. Het gaat er om dat de eigenaren van de huizen bij het park die hun bezit in waarde zien stijgen, zelf meebetalen aan de aanleg en het beheer van het groen, legt hij uit. Mensen zijn daartoe zeker bereid, meent hij. “Daarbij heeft de integrale beplantingsmethode het voordeel dat de waarde van het groen voor de woonwijk vanaf dag één zichtbaar is. Het park hoeft zich niet eerst tien jaar te ontwikkelen voordat er wat staat. Bovendien vallen de beheerkosten enorm mee.”

‘Met de integrale beplantingsmethode is de waarde van groen vanaf dag één zichtbaar.’

Bade ziet niet alleen toepassingsmogelijkheden voor de integrale beplantingsmethode in woonwijken, ook zouden de vele halfvoltooide bedrijventerreinen die Nederland kent er beter mee benut kunnen worden, denkt hij. De directeur van Triple E vraagt zich af of dergelijke locaties waar op grote braakliggende stukken her en der een eenzaam bedrijfspand staat, ooit nog wel afkomen. Zeker nu uit recent onderzoek van vastgoedbeheerder DTZ Zadelhoff blijkt dat bijna 14% van de in Nederland beschikbare kantoorruimte al leeg staat. “Creëer er een parkachtige omgeving. Het zijn grote aaneengesloten stukken op makkelijk bereikbare locaties waar je meters kan maken. Die gebieden worden zo niet alleen bruikbaar voor de mensen die er werken, maar ook voor andere recreanten. Maak het daar mooi. Want de behoefte is er.”

FOTO | *Vondelpark Amsterdam*

Bram van Eck | Heijmans

‘Bouwen en groen gaan prima samen in Noordwijkerduin’

Bouwen en groen zitten elkaar vaak in de weg. Maar dat ze ook prima samengaan toont ontwikkelaar Heijmans in het project Noordwijkerduin. Het landschap is van waarde voor de bebouwing en woningbezitters financieren de kosten voor het onderhoud van ‘hun’ landschap.

Op het 54 ha grote Willem van den Berghterrein, een woonlocatie van zorgorganisatie ’s Heerlen Loo in Noordwijkerduin, wisselen bos, duin en water elkaar af. “Vanwege dat unieke landschap is bepaald dat maar 10% van de totale oppervlakte bebouwd mag worden”, vertelt Bram van Eck, projectontwikkelaar bij Heijmans Vastgoed. “Dat is weinig, maar als ontwikkelaar hebben we baat bij deze bijzondere omgeving. Waar in de Randstad kan je nog wonen met zoveel groen om je heen? Het landschap is hét *unique selling point* van Noordwijkerduin.” Naast nieuwbouwvoorzieningen voor de zorginstelling worden 150 huurwoningen en 320 koopwoningen gebouwd. Het is de bedoeling dat in de toekomst mensen met én zonder een verstandelijke beperking op het terrein samenwonen. De wijze waarop Heijmans die sociale integratie in de bebouwing vorm geeft en daarbij de landschappelijke omgeving integreert, heeft ertoe geleid dat Heijmans de ontwikkelopdracht in de wacht sleepte.

Waterhuishouding

Dat het landschap van waarde is voor de bebouwing komt onder andere tot uiting in de verbeterde waterhuishouding van het gebied. “Het terrein was nogal drassig”, weet Van Eck. Er komen extra waterpartijen die het afgekoppelde regenwater van de daken bergen. Verbindingen naar het poldergebied zorgen ervoor dat water afvloeit. Op die manier wordt het rioolstelsel ontlast.

‘In Noordwijkerduin woont iedereen in één groot park.’

Voor de landschappelijke inpassing van het bouwproject nam Heijmans tuin- en landschapsarchitectenbureau Bosch Slabbers uit Den Haag in de arm. “De overgang van duinlandschap naar polder maakt dit gebied bijzonder”, vertelt technisch ontwerper Floor van den Bergh. Die verschillende landschapstypen zijn in de woongebieden teruggebracht door de beplanting en het gradiënt aan de omgeving aan te passen. Populier, liguster en duindoorn worden aangeplant in het duingebied, het parkbos krijgt onder andere rododendrons en beuken en in het park met grote waterpartijen staan solitaire bomen in een gazon.
Bij de ontwikkeling van het terrein wordt overigens de bestaande beplanting zoveel mogelijk ontzien, merkt Van den Bergh op. Er zijn wel bomen gekapt omdat anders geen bouwactiviteiten mogelijk zijn, maar de mooiste stukken beplanting worden zoveel mogelijk behouden.

Grotere maten

De nieuwe beplanting in Noordwijkerduin bestaat uit grotere maten bomen en struiken. Het terrein krijgt daardoor direct een aangekleed beeld en voordeel is ook dat de grote bomen de zeewind kunnen wegvangen. Bovendien zijn meer volwassen bomen makkelijker te beheren, vindt Van den Bergh. “Als we beplantingsplannen maken voor stedelijk gebied stellen we altijd grotere maten voor en planten we niet meer dan nodig is om het eindbeeld te realiseren. Die aanpak doet denken aan de integrale beplantingsmethode, maar ik kende die methode eigenlijk nog niet.” De ontwerper kan, na zich verdiept te hebben in de methode, wel de voordelen onderschrijven van de integrale beplantingsmethode ten opzichte van de blijvers-wijkersmethode. Met name de verschillende onderhoudsbehoeften vallen haar op. “Ik ben zelf opgegroeid in een wijk waar de blijvers-wijkersmethode is toegepast. Op dit moment worden daar de populieren weggekapt. Bewoners zijn het daar niet mee eens. Ze begrijpen niet waarom die prachtige bomen moeten sneuvelen. Dergelijke radicale onderhoudsmaatregelen zijn moeilijk uit te leggen aan het publiek.”

Vereniging van eigenaren

Het onderhoud en beheer van het groen in Noordwijkerduin zal mede worden uitgevoerd door cliënten van ’s Heeren Loo aangestuurd door een parkvereniging in opdracht van een vereniging van mandelige eigenaren. In deze vereniging hebben de bewoners zitting. Samen met de gemeente en ’s Heeren Loo hebben ze zeggenschap over het landschap en financieren ze de kosten voor beheer en onderhoud. “Want eigen tuinen krijgen de 470 te bouwen woningen niet”, vertelt Van Eck. In Noordwijkerduin woont iedereen in één groot park. Het betekent dat bewoners maandelijks tussen de € 50 en € 100 bijdragen aan de instandhouding van ‘hun’ leefomgeving. Volgens Van Eck reageren kopers over het algemeen positief op deze constructie. “Natuurlijk zijn er mensen die toch de privacy van een particuliere tuin willen, terwijl anderen zeggen: voor dat geld kan ik zelf geen eigen tuin onderhouden.”

Illustratie | Heijmans Vastgoed Realisatie BV

www.degroenestad.nl
Wetenschappelijke inzichten over het multifunctionele belang van bomen en planten voor ons leefmilieu, naar de praktijk vertaald. Die vindt u op **www.degroenestad.nl**.
ALTIJD ACTUEEL! De digitale nieuwsbrief informeert u tweewekelijks over de laatste ontwikkelingen. Meld u nu aan.

Jaap Renkema | ANWB

‘We willen leden voldoende recreatiemogelijkheden bieden’

In een eigen recreatievisie draagt de toeristenbond ANWB oplossingen aan voor het tekort aan groene, gevarieerde recreatiegebieden. En bij alleen een visie blijft het niet. “Het plan is om eigen geld in te zetten voor de ontwikkeling van mooie, bijdetijdse, parkachtige gebieden voor jong en oud”, vertelt Jaap Renkema. Het eerste ANWB-park zal er dit jaar komen.

Door de week vanuit huis een ommetje maken, op een vrije middag even de kinderen loslaten in het park, en in het weekend via een groene route naar het buitengebied. “Afwisseling, dat is wat mensen willen”, weet Jaap Renkema, programmamanager Vrije Tijd en Vakantie bij de ANWB. Het blijkt uit de onderzoeken die de toeristenbond met regelmaat onder de leden doet. “Recreanten willen een open landschap, maar toch ook bomen en water. Men zoekt rust en tegelijkertijd wil men ook mensen tegenkomen en moeten er voorzieningen zijn als een pannenkoekenboerderij of een speelterrein.” Het is de vraag hoe je aan die behoefte aan diversiteit kunt voldoen.

Volgens de ANWB ligt de oplossing in een betere koppeling tussen wonen, water en natuur. Renkema: “De verbinding tussen stad en platteland moet sterker.” Het landelijk gebied moet toegankelijker worden en natuur, waterberging en recreatie moeten er een plek krijgen. “Zo krijgt het platteland een functie voor de stad.”

Richting

De ANWB vindt dat groen en water richting moeten geven aan verstedelijking. “Plannen waar groen, rood en blauw met elkaar verweven zijn worden wel gemaakt, maar het gebeurt maar matig”, vindt Renkema. “Bovendien is groen een kwetsbare factor in de plannen. Naarmate een project vordert worden de groene ambities vaak kleiner.” Het komt voor dat het lommerrijke park op de tekentafel in de realiteit als een geasfalteerd pleintje met wat plantenbakken wordt aangelegd. En dat heeft natuurlijk met de financiën te maken, weet de ANWB-er. “Bij groen gaan de kosten voor de baten uit. En bovendien zijn die baten vaak niet direct aan groen toe te wijzen.” Dat mensen gezonder zijn en dat het leefklimaat verbetert, komt niet alleen door groen maar daarin spelen ook andere factoren een rol. En huizen in een groene omgeving zijn weliswaar meer waard, maar hoe room je die waarde af? Renkema: “Via de onroerend zaak belasting? Ja, dat kan, maar dan is het nog niet zeker dat dit geld ook terugvloeit naar de aanleg van groen.” De ANWB-er verwacht van de overheid een sturende rol bij het ontwikkelen van robuuste groen- en waterstructuren als drager voor de verstedelijking; niet alleen bij nieuwe uitleggebieden, maar ook bij de herstructurering van verouderde stadsdelen.

Beleid

Het beleid om het landelijk gebied te sparen en de bebouwde kom te verdichten, wijst de ANWB af. “Dat beleid is te rigide”, vindt Renkema. “Kijk naar wat er is gebeurd in de Vinexlocaties in relatie tot het platteland. Terwijl delen van het landelijk gebied op zichzelf niet zoveel kwaliteit hebben, staan de woningen in de Vinexwijken zo dicht op elkaar dat het ten koste gaat van de woonkwaliteit. Als de verstedelijking wat meer ruimte had gekregen was een beter resultaat behaald.” Maar meer ruimte alleen is niet voldoende om verstedelijking te laten slagen, erkent de ANWB-belangenbehartiger. “Het gaat om de recreatieve kwaliteit van een gebied. Wat dat betreft zie ik kansen voor de integrale beplantingsmethode.” Het feit dat deze beplantingsmethode een direct te gebruiken parkbos oplevert, spreekt hem zeer aan. “Mensen kunnen er meteen van genieten, dat is een erg positief aspect.” Juist om die reden zou de integrale beplantingsmethode goed inzetbaar zijn bij de ontwikkeling van stadsregionale parken als het Park van de 21ste eeuw in de Haarlemmermeer en het Wijde Giessenpark in Drechtsteden (Papendrecht tot Giessendam), denkt Renkema. “Juist bij de grote verstedelijkte gebieden in de Randstad is de behoefte aan recreatiegroen dringend en zijn de ambities hoog: het groen moet er Olympische kwaliteiten hebben. Dan moet je dus ook zorgen dat er snel iets staat. Met de integrale beplantingsmethode kan dat.”

Tastbare bijdrage

Maar nu het kabinet bezuinigt en het hele recreatiebudget heeft geschrapt zijn de plannen voor de regioparken hoog gegrepen, beseft Renkema. De ANWB wil daarom niet alleen visie tonen en meepraten, maar ook een tastbare bijdrage leveren. “We willen eigen geld gaan inzetten voor het ontwikkelen van mooie, bijdetijdse, parkachtige gebieden waar jong en oud samenkomen middenin stedelijke gebieden.” Het is niet de bedoeling dat de ANWB zelf parkeigenaar wordt of de onderhoudstaak overneemt. Wel wil de ANWB gemeenten en grondeigenaren die moeite hebben om de kwaliteit van bestaande groene gebieden op peil te brengen een reikende hand bieden. Daarbij dragen ook de ANWB-leden zelf een steentje bij door een bijdrage te leveren aan het schoon houden en opknappen van ‘hun’ park. Het eerste herkenbare ANWB-park zal er dit jaar komen. “En de komende jaren moeten dat er nog meer worden. Want we willen onze leden voldoende recreatiemogelijkheden bieden. Daar gaat het om.”

‘De ANWB gaat eigen geld investeren in de ontwikkeling van bijdetijdse parken voor jong en oud’

COLOFON • De brochure **Prins Bernhardbos** is een uitgave van Plant Publicity Holland.
PPH • Postbus 81 • 2770 AB Boskoop • **T** (0172) 217 550 • **F** (0172) 218 350 • **E** info@pph.nl • **W** www.pph.nl
E info@degroenestad.nl • **W** www.degroenestad.nl • Ontwerp en realisatie | KopArt, Amstelveen